

Рукопис опубліковано:

Захаркіна Л.С. Вплив оподаткування на інвестиційну активність домогосподарств [Текст] / Захаркіна Л.С., Доля Є.В. // Збірник тез економічної науково-практичної конференції "Реформування економічної системи країни: теоретичні та практичні аспекти". – 12 грудня 2012 р. – м. Тернопіль. – С. 135–136.

Режим доступу до інтернет-сторінки: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/1314/>

ВПЛИВ ОПОДАТКУВАННЯ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ АКТИВНІСТЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ

к.е.н. Захаркіна Л.С., студентка Доля Є.В.,

Сумський державний університет

На сьогодні у розрізі національної економіки досить нагальним є перетворення фінансів домогосподарств у потужний інвестиційний ресурс. Дослідження доходів та заощаджень домогосподарств в Україні протягом 2002 – 2011 рр. (табл. 1) показало, що у 2008 р. частка заощаджень у доходах населення зменшилася на третину порівняно з 2005 р. й становила 6,15%, у 2010 р. спостерігалось максимальне зростання до 14,7 %. Проте за даними МВФ протягом цього ж періоду в країнах Західної Європи він становив в середньому 24%. Проте вже у 2011 р. частка заощаджень у доходах населення знову різко зменшилася і становила лише 9,1%, тобто аналогічно показнику 2002 року.

Таблиця 1 – Доходи та заощадження населення, млн. грн. [1]

Показник	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Доходи населення	185073	215672	27424	381404	472061	623289	845641	894286	1101175	1251005
Заощадження	17058	16277	31634	45651	44203	47779	52011	80377	161867	113925
<i>Питома вага заощаджень у доходах населення, %</i>	<i>9,22</i>	<i>7,55</i>	<i>11,54</i>	<i>11,97</i>	<i>9,36</i>	<i>7,67</i>	<i>6,15</i>	<i>8,99</i>	<i>14,7</i>	<i>9,1</i>

Враховуючи сучасну ситуацію в країні, зокрема коливання курсу гривні відносно долара та невизначеність у прийнятті бюджету на 2013 рік, тенденція до зменшення частки заощаджень домогосподарств не зміниться. Основними причинами низького рівня заощадження домогосподарств України є: 1) відсутність доходів для заощаджень, так згідно з опитуванням домогосподарств, яке проводиться Держкомстатом України лише 11,1% домогосподарств мали достатньо доходів і робили заощадження [2]; 2) високе податкове навантаження на домогосподарства; 3) недовіра до фінансових інститутів та до держави як регулятора: вкладення грошей у інвестиційні

інструменти є досить ризикованим, і дохідність від таких інвестицій не компенсує наявну міру ризику.

Зупинимося більш детально на податковому навантаженні. У табл. 2 представлено основні податки, які сплачуються домогосподарствами.

Таблиця 2 – Оподаткування домогосподарств (складено на основі [3])

Доходи	Оподаткування
Оплата праці	Оподаткування доходів (податок на доходи фізичних осіб; єдиний соціальний внесок)
Доходи від підприємницької діяльності та самозайнятості	Оподаткування підприємницьких доходів і доходів від самозайнятості
Доходи від продажу майна, вартість подарованого майна, доходи від спадщини	Майнові податки (податок на доходи фізичних осіб)
Доходи від власності	Оподаткування доходів від власності (плата за землю; податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки з 01.01.2013 р.; збір за реєстрацію транспортного засобу і ін.)
Заощадження, позики	Оподаткування інвестиційних доходів (податок на доходи фізичних осіб з 01.01.2015 р.)
Витрати	Оподаткування
Придбання товарів	Оподаткування споживання (податок на додану вартість; акцизний податок; митні платежі)
Оплата житла і комунальних послуг	
Транспортні витрати	

Зважаючи на те, що придбання товарів і послуг домогосподарствами складає близько 76%, а придбання продуктів харчування – 51%, то основним податком, який формує високий рівень податкового навантаження є податок на додану вартість, який сьогодні стягується за однією ставкою у розмірі 20%. І хоча з 01.01.2014 р. ставка цього податку знижується до 17% [3] у розрізі наведеної структури витрат доцільно було б запровадити хоча б ще одну ставку даного податку для товарів першої необхідності, що дало б змогу вирівняти рівень податкового навантаження на групи населення з невисокими та/або недостатніми доходами, що у свою чергу дало б змогу вивільнити кошти для заощадження.

Список використаної літератури:

1. Доходи та витрати населення [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Національного банку України. – Режим доступу: – http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=57896
2. Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – www.ukrstat.gov
3. Податковий Кодекс України зі змінами та доповненнями від 06.11.2012 р. [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: – <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>